

Eduskunnan hallintovaliokunnalle
HaV@eduskunta.fi

Muistio

1 (4)

25.3.2026

Viite: Hallintovaliokunta perjantai 27.03.2026 klo 11.15 / HE 182/2025 vp / Asiantuntijapyyntö
18.3.2026

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä 182 / 2025 vp laiksi poliisilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Yleistä

Pidämme esitystä kokonaisuutena tarpeellisena ja kannatamme sen tavoitteita. Poliisin ja muiden rikostorjuntaviranomaisten keskeisenä tehtävänä on myös rikosten ennalta estäminen, eikä se onnistu ilman tehokkaita mahdollisuuksia vaihtaa tietoja. Tietojen vaihto ei voi rajoittua vain viranomaisten väliseen tietojenvaihtoon. Myös yksityisten toimijoiden hallussa olevia tietoja tarvitaan, mutta samalla on muistettava, että rikosten ennalta estäminen ei ole mahdollista vain viranomaisten toimenpitein. On tilanteita, joissa vain yksityinen toimija voi estää rikoksen toteuttamisen tai joissa ainakin myös yksityisen toimijan toimia tarvitaan rikoksen estämiseksi, ja joissa näin on täysin välttämätöntä saada viranomaisten hallussa olevia tietoja yksityisten toimijoiden käyttöön rikosten ennalta estämiseksi. Mikäli näin ei tehdä, poliisin tehtäväksi jää usein toteutuneen rikoksen tutkinta, mikä ei ole kenenkään toimijan kannalta järkevää, jos teko olisi voitu estää.

Tiedonsaanti sosiaali- ja terveydenhuollosta

Jäsenliittomme Hyvinvointiala HALI ry on antanut asiassa asiantuntijalausunnon eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle. Viittaamme tähän lausuntoon yksityiskohtien osalta ja toteamme, että sosiaali- ja terveydenhuollon tiedot ovat luonteeltaan erityisen arkaluonteisia. Pidämme hyvänä, että tietojen viranomaisille luovuttamista koskevat muutokset rajautuvat kriteerien täytyessä läsnäolotietoon tietynä ajan hetkenä, mutta eivät laajemmin potilas- tai asiakastietoihin. Asian herkkyyden vuoksi toivomme, että kiinnitetään erityistä huomiota poliisilain 4 luvun 5 § Tietojen saanti sosiaali- ja terveydenhuollosta sisältöön ja perusteluihin sekä vastaaviin lisäyksiin muissa laeissa, jotta muutokset eivät johda esimerkiksi siihen, etteivät henkilöt uskalla hakeutua terveydenhuollon piiriin.

Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

25.3.2026

Puutteellinen vaikutustenarviointi

Muutosten arvioidaan esityksen sivulla 40 lisäävän yksityisille toimijoille tehtävien tiedusteluiden määrää ja sen myötä työmäärää "jonkin verran", mutta tarkempien arvioiden esittäminen ei esityksen mukaan ole mahdollista. Mielestämme tulisi pyrkiä tarkempaa arvioon.

Tietojen luovuttaminen yhteiskunnan kriittiseen infrastruktuuriin liittyville toimijoille

Ehdotetulla sääntelyllä varmistettaisiin myös, että poliisi, Rajavartiolaitos ja Tulli voisivat luovuttaa salassa pidettäviä tietoja kriittiseen infrastruktuuriin liittyville toimijoille, jos tietojen luovuttaminen on tarpeen näille viranomaisille tai kyseiselle kriittiselle toimijalle kuuluvan kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen tai häiriönsietokyvyn parantamiseen liittyvän tehtävän suorittamiseksi.

On hyvä, että jatkovalmistelussa tahot, joille tietoja voidaan luovuttaa, on laajennettu kattamaan myös NIS2-direktiivin toimeenpanneen kyberturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvat yritykset jo esityksen luonnosvaiheessa mukana olleiden toimijoiden lisäksi. Alusta alkaen esityksessä on huomioitu ne toimijat, jotka on nimetty kriittisiksi toimijoiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetun ja 1.7.2025 voimaan tulleen lain nojalla.

Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kilpailullisesti rajaukset johtavat epätasa-arvoiseen yritysten kohteluun, kun saman toimialan yrityksistä tietoja annetaan vain joillekin. Olisi toivottavampaa, että tietoja voitaisiin luovuttaa kaikille saman kriittisen toimialan yrityksille.

Viranomaisen oma-aloitteinen tietojen luovuttaminen yksityisille tahoille

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös poliisilain 7 luvun 2 §:n 2 momenttia sekä vastaavasti rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 17 a §:n 2 momenttia ja rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 4 luvun 2 §:n 2 momenttia. Muutokset koskevat viranomaisten oma-aloitteista oikeutta luovuttaa tiettyjä tietoja yksityisille tahoille yksittäistapauksissa salassapitovelvollisuuden estämättä.

Kannatamme ehdotettuja muutoksia. Ehdotetulla sääntelyllä varmistettaisiin, että rikosten ennalta ehkäiseminen tehostuu. Erityisesti suunnitelmalliseen, toistuvaan ja ammattimaiseen rikollisuuteen voitaisiin näin puuttua huomattavasti nykyistä paremmin ja ennalta ehkäistä rikoksia ja niistä syntyviä vahinkoja, jos oikea-aikainen

Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

25.3.2026

molempiin suuntiin tapahtuva tiedonvaihto olisi mahdollista yksittäistapauksissakin.

Olemme tyytyväisiä, että jatkovalmistelussa ehdotettujen säännösten perusteluita on parannettu ja niissä mainitaan myös mm. ammattimaisesti toteutetut myymälävarkauksien sarjat esimerkkinä tilanteista, joissa tietojenanto-oikeus olisi olemassa. On tärkeää, että ei katsota vain yksittäisiä tekoja, vaan ymmärretään myös sarjamaisten tekokokonaisuuksien haitalliset kokonaisvaikutukset ja mahdollistetaan niiden tehokkaampi katkaiseminen tiedonvaihdon avulla.

Kustannusten korvaamisesta

Kuten esityksestäkin hyvin ilmenee, poliisin ja laajemminkin turvallisuusviranomaisten yksityisille toimijoille kohdistamat tietopyynnöt painottuvat erityisesti tiettyjen toimialojen, erityisesti finanssialan, teleliikenne- ja laajemmin ICT-alan sekä jatkossa, esitettyjen muutosten tultua mahdollisesti voimaan, myös terveydenhuoltoalan toimijoihin. Ellei erikseen ole muuta säädetty, tietopyyntöjen kohteena olevilla yrityksillä ei ole mahdollisuutta saada korvauksia tietopyyntöihin vastaamiseen käyttämistään resursseista huolimatta siitä, että resursseja voidaan tähän lakisääteiseen tehtävään joutua käyttämään merkittävässä määrin. Esimerkiksi teleyrityksillä on sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 299 §:n nojalla oikeus saada korvaus viranomaisten avustamiseksi hankittujen järjestelmien kustannuksista, mutta ei tietopyyntöihin vastaamiseen käytetyistä muista resursseista. Aiemmin laki edellytti myös näiden kustannusten korvaamista, mutta ei enää nykyään.

On yhteiskuntapoliittinen kysymys, kuinka pitkälle yksityisillä tahoilla on velvollisuus tukea viranomaisia näiden lakisääteisten tehtävien hoidossa ilman korvauksia, erityisesti huomioiden sen, että tarpeet linkittyvät erityisesti tiettyjen toimialojen toimijoihin, kun taas monilla muilla toimialoilla ei tällaisia tarpeita juurikaan ole. Sellaisiakin perusteluita toisinaan kuuluu, että velvollisuus seuraa yksinkertaisesti siitä, että yritys on päättänyt aloittaa toiminnan toimialalla, johon liittyy viranomaisia kiinnostavien tietojen käsittely. Tämä ei tietenkään voi olla oikeuttamisperuste sille, että toimiala joutuu maksutta toimittamaan enenevässä määrin tietoja viranomaisille ilman korvausta. Asiassa on huomioitava erityisesti se, että viimeisten 10–20 vuoden aikana tietopyyntöjen määrä on koko ajan noussut ja jatkaa nousemistaan. Myös nyt esitetyt lainsäädäntömuutokset tulisivat lisäämään tietopyyntöjen määriä ja kehityksen myötä myös niiden vastaamisen aiheuttamia kustannuksia.

Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

25.3.2026

Tämä asia tulisi nyt lopultakin huomioida sekä nyt puheena olevan kokonaisuuden osalta että myös laajemmin omana lainsäädäntöhankkeenaan. Tarve on ilmeinen ja perusteltu.